

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 11.

Lýsingaprisur fyri þittreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 13. mars 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrifstovuni. Telf. 143.

11. árg.

Skjót hjálp er tvífaldað hjálp

meðan

sama hjálpin ovsein er ofta eingin hjálp.

Mottoið hjá tí allmenna so væl sum hjá øllum, sum hjálpa, eigir tí at vera:

skjóta hjálp og fulla hjálp!

Á logtingi, á ríkisdegi, og hvar, ið talan er um okkara viðurskifti, eru allir menn á einum máli um, at í Føroyum, ímillum Føroya fólk, er illa vorðið, so illa vorðið, at um ikki hjálp verður rætt fólk, er svøltur og vesældómurin visur gestur í mongum heimi.

Og menn, ið hava orðið, siga, at hjálp má teiast.

Men hvussu er nú vorðið við hesari veitan hjálp og stuðuli?

Sannleikin er fann, at so gott sum øll hjálp, ið menn á tingi og á ríkisdegi tala um, verður ovsein, og kennist hon tí sum eingin hjálp og er ofta verunliga eisini eingin hjálp.

Latum okkum taka dømi frá royndum at veita Føroyingum kreppuhjálp.

Fyrst er at tala um tað mikið unorrøða vegarheiði, sum varð útrópt sum munandi kreppustudningur.

So gott sum allastaðni í Føroyum er hetta arbeiði vorðið ikki bert eingin kreppuhjálp men ein byrða. Hví?

Jú, forkláringin er einfald:

Istaðanfyrir, at ið hvussu er ein partur av peninginum varð goldin arbeiðarum til líva av, meðan hann arbeiddi, so er hann einans nýttur til at avdraga skuld hjá kommununum til logtingið og skalt hjá arbeiðarum til kommununa.

I ár varð viðtikið, at 10 av tilskotinum frá logtingi og stati skuldi rindast arbeiðarum kontant undir arbeiðinum. Hitt skuldi so nýttast at rinda skatt við, um teir skyldu skatt. Men hvussu varð?

Jú, teir flestu fiskimenn, ið veg hava arbeitt, fara avstað uttan at hava sæð eitt oyra at keypa fyril.

Summar kommunur hava roynt at fingið keypmenn at geva arbeiðarum at keypa fyril transportir uppá vegarheiðið.

Men hvussu mangir keypmenn hava ráð til at geva kommunum kredit. Tá ið skaltur teira er rindaður við transportum, noyðast teir at siga nei til at flýggja út vørur ímóti transportum.

Logtingið viðtók so vakurt kreppuhjálp í seinastu setu:

Umsókn til statin um hópin av túsundum til hjálpið, um hópin av túsundum til studning til uppdyrkingararbeiði — og sjálvt skuldi tað læna 5000 til hjálpið, sum staturin varð biðin at lata.

Men hvat hevur hitt svøltandi Føroya fólk fingið av hesum í vetur?

Ikki eitt einasta oyra!

Av studningi kann einki fólk líva. Tað er arbeiði, ið skal foda mannin. Hetta halda allir. Og tá ið hitt gamla vinnulívið, sluppsfiskiskapurin, ikki fæðir sín mann, mega nýggjar leiðir leggjast. Hetta eru eisini allir samdir um. Men hvør skal leggja hesar leiðir. Einstaklingurin orkar ikki. Samtökuleiðin styðjað av tí allmenna, er so hin einasta leiðin. Men um so eftir mikið stríð og baks eydnast at fáa eina nýggja roynd í lag við at skjóta saman og fáa hjálp frá tí allmenna, so verður tað ofta so, at studulin, ein fær frá tí allmenna,

er so slakur og so seinur og so heftur, at fyrítøkan er dripin, áðrenn hon nakrantíð er komin reidiliga í lag.

skulu vit hava nakra vón um at verða verunliga hjálptir, megu vit so sanniliga skunda okkum út úr hesum ræðuliga seinrøkis-kapi,

ið er hin vísi deyðin!

S.S. „TJALDUR“

fer úr Føroyum 18. mars til Keypmannahavn og skal í dokk. Eykaskip fer úr Keypmannahavn 4. april.

P/f Skipafelagið Føroyar.

„SMØRLIKA...?“

„Ja... vitaminir!“

Okkara viðgerðan av sambandspolitikkinum „en Fuldtræffer“.

L. S. gongur „amok“, og í ovursinni sínum hvelvur hann sína „Renovationsspand“ yvir egna høvur og kropp.

Framhald av sambandsins syndum.

(Framhald.)

Tá ið sakføraraliðið helt fund, og ísvirknið varð stormað, og stongil varð settur á ferskfiskaleiðina hjá Føroyingum.

„Ísvirkni“ á Tvøroyri raktist av tí harðasta snertinum av kreppuni í útheiminum, bæði viðvíkjandi sildaekspedisjónini og soluni av frystum fiski. At verja móti hesum var tað eingin, ið kundi. Men kortini vóru lívs- viðurskiftini so fræg, at um tær heimligu vöndu kreftirnar hildu seg í skinninum og aftraðu seg við at leypa undir kvørkarnar á hesari royndarfyrítøku, vildi fyrítøkan endurreist á teim studlum, ið høvdu royst at hildið, og vildu viðurskiftini verið orðvisi í dag hjá tí føroyska fiskimanninum, særliga viðvíkjandi tí brennandi ferskfiskaspurninginum.

Latum okkum siga harra L.S. sum ger seg upp sum láturverji fyrir ísvirkisfíggingdarnar, hvussu vænir hesir vóru móti eini slóð-brótandi roynd:

Staturin og allir flokkar í Danmark høvdu styðjað hesa fyrítøku sum eina roynd á nýggjari leið. Staturin líka so lítið sum nakar týðandi maður í Danmark vildi ikki hesari roynd illt, og tað var heldur ikki frá teirri síðu sett fram drepanið krøv ella gjørt roynd á „Ísvirkni“. Tvørturímóti! Men har niðri skiltu, hvussu landið lá, skiltu, at tað var spell, um henda royndin fór í sørl; tí hon hevði í mongum føri góðar lívsvónir. Teir vóru tí hugaðir fyrir eina endurreising av fyrítøkuni, soleiðis,

at ferskfiskaførini hildu seg bara til snurraváðsveiðina.

at „Ísvirkni“ kom at fæst mest við agn- og ísforælningina, at skipið „Th. Stauning“ legði út á kalvaveiði í Grønlandi — eitt „sideelt“ skip til slíka veiði, og tað var eisini nógur kalvi í Grønlandi.

Men hetta varð steðgað hiðan frá av Føroyingum, ið einans høvdu ílt í huga móti ferskfiskasakini, tí teir meintu, hon var socialistisk. Brøv og mótmælit og greifligasta áklagar vóru send hiðani niður. Stuldur, „korrupsjón“, og alt ónt vóru

leiðararnir av fyrítøkuni lagdir undir.

Niðri frá kundu menn tí einki gera, onga umskapan vera við til, fyrr enn upplárað var.

Hetta var tað, heimaftiggingdarnir vildu. — Aftaná at hava útinnat hetta, var at leypa á og leggja „hetta socialistiska virki“ í kaldukol. Og teir skundaðu sær!

Sakføraraliðið helt so fund. Og varð har viðtikið at storma: Sakføraraliðin helt so út í „Ísvirkni“, gjørdi útlegg í hvørjum spreki fyrir nakrar smáar heimligar kreditorar. Oddafiskurin í hesum álopi var H. Simons. Hann hevði samlað sær smáforðringar, tilsamans um 2700 kr. og stóð soleiðis loddur og væl fyrireikaður til stormingar.

„Th. Stauning“, ið var sigldur til Englands við ferskfiski, varð møttur av pantifútunum, tá ið hann legði at bryggjuni í Hull. Hart skuldi verða sligið. Her var tað Mauritsen, ið heitti, eggjaður hiðani.

Soleiðis eydnaðist tað teim føroysku fíggingdunum av „Ísvirkinum“ at sleppa fram at týna tí, og harvið ikki bert forðaðu teir

framhald og útvikling av ferskfiskaveiðuni — snurraváðs- og linubátunum undir Íslandi og við Føroyar, og „Th. Stauning“ undir Grønlandi,

men við hesari forðan settu teir eisini stongil á fyrir ferskfiskakvotainu til Føroyar, tí sum kunnugt fingi vit einans ferskfiskakvotu í mun til okkara útførsu av ferskum fiski, áðrenn kvotain kom.

Og tað slindrið av kvota, vit nú hava, hava vit so gott sum einans uppá tað, ið „Ísvirkni“ hevði útført av ferskum fiski.

Hetta hevur L. S. gott av at leggja sær í geyma. Og hann eigir eisini sær til lærdóms at minnast til, at

ífall „Stauning“ og snurraváðsbátarnir høvdu fríð fyrir Føroyingum at arbeitt víðari við ferskfiskaveiðu við Englandi sum marknaði, so hevði ferskfiskakvotain verið fleiri ferðir so stór, sum hon er í dag, tí

KØDCENTRALEN

TH. 173. KONGEBROEN TH. 173.

Alltid 1. Kl. nugt Okseked, Fæsing og Konserver. En Gros & En Detail. Bygdeordrer ekspederes omg.

so høvdu vit haft aðra nøgdina av ferskfiskakvotainu at vist á,

Allir teir, sum nú rópa eftir ferskfiskakvotu, og sum nú leggja í brot fyrir kalvaveiðu undir Grønlandi, allir fiskimenn og allir fósir framburðsmenn hava soleiðis nógv at bera hesum drápsmonnum og góðu harrum og mótsælummonnum ísvirkisins fyrir.

Sambandið var einmælt ímóti at byrja við á tingi, og tess ídnasti pennaforari í Suðuroy legði allan doyðin á at spenna bein fyrir ísvirkismálið í bløðunum, og nú heldur hin nýggi ábyrgdarmaður „Dimmalætting“-ar, at tað mátti borið til at dykt á socialismuna av nýggjum við „Ísvirkinum“.

Ja, hetta rímar væl saman við sambandsið. Tí nær hevur tað ikki verið ímóti.

Hvussu andrøði tað ikki ímóti vegmálinum og havnamálinum, hvussu stríddist tað ikki móti telefonmálinum,

hvussu drálaði og forklutraði tað ikki bankmálið,

hvussu mangar milliónur hevur tað ikki forkomið Føroyum við at hildið spott at og arbeitt ímóti revamálinum,

hvussu nógar milliónur hevur tað ikki spælt útlendskum privatkapitalistum upp í hendur av Føroya fiskimonnum, Føroya arbeiðarum, Føroya fólk við at stremba ímóti og forða centraliserings- og sosialiseringsmálunum, ið javnaðarmenn hava barst fyrir, og sum nú verunliga allir skilamenn eru samdir við javnaðarmonnum um sum lívsmál fyrir Føroya fólk?

Hvussu og hvussu og hvussu, kundu vit hildið á við at spurt. Men vit megu av plástroti steða við hesum fyrir fyrst.

Lýsing.

Afholdsorg. Sygekasse i Frødebo Sogn afholder ordinær Generalforsamling Onsdag den 24. Marts 1937 i »Fylkinges Lokale Kl. 8 Eft.

Dagsorden:

- 1) Regnskabet for 1936 fremlægges.
- 2) Valg af Bestyrelse og Revisorer.

Bestyrelsen.